

IMITATIE MEERSCHUIM KLEIPIJPEN

door R. J. de Haan

Het is ongeveer twee jaar geleden, dat ik op een beurs in Wervik een serie schitterende prentbriefkaarten onder ogen kreeg. Vijftig van de fraaiste meerschium en bruyère pijpen stonden erop afgebeeld. En naar later bleek kwamen deze allemaal uit de collectie van één persoon, te weten Horst Reichert, een krantenuitgever die vlak boven Frankfurt woont. Na een telefoontje was een afspraak gauw gemaakt en nog diezelfde zomer hebben we hem een bezoek gebracht.

Twee etages van zijn huis zijn als een museum ingericht met tientallen wandvitрины en vele honderden pijpen. Na een eerste impressie vroeg ik mij af of hij ook kleipijpen in zijn collectie had. Dat bleek op het eerste gezicht niet het geval, tot ik een drietal gangvitрины wat aandachtiger ging bekijken.

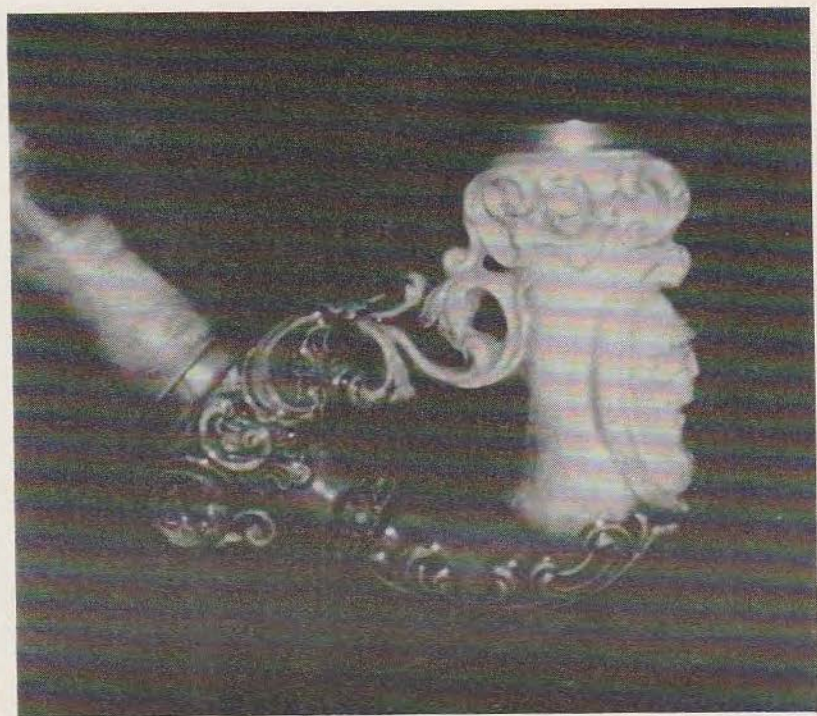
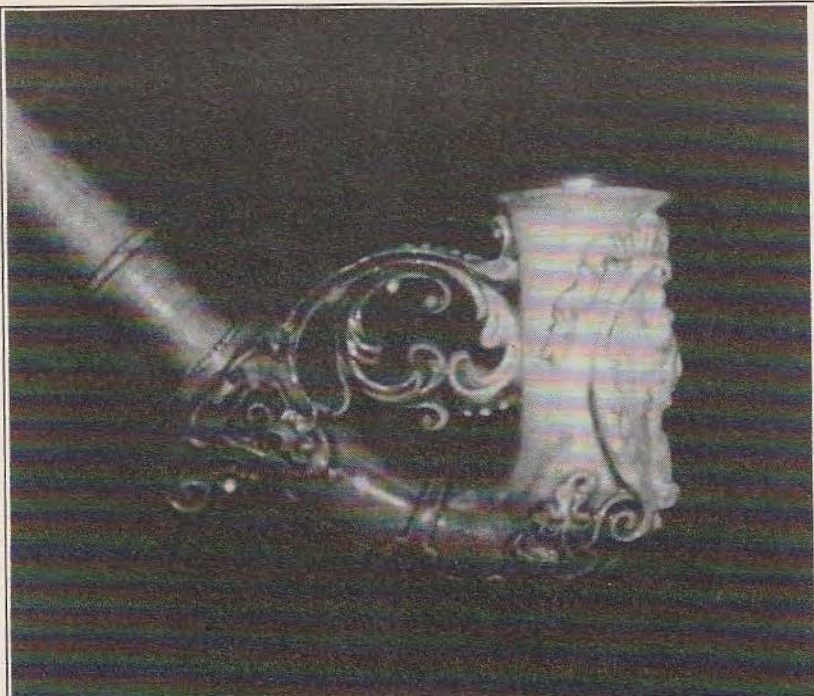
Dacht ik aanvankelijk nog te maken te hebben met een vijftal fraaie maar voor meerschium eenvoudige pijpen, na opening van de vitrine was ik bijzonder verbaasd: het waren alle vijf *gecalcineerde* oftewel "imitatie meerschium" kleipijpen (afb. 1,2 en 3).

Hoewel deze pijpen voor meerschium eenvoudig zouden zijn, zijn ze voor klei van uitzonderlijke kwaliteit. Ik dacht in eerste instantie aan Oost-Europese makelij, maar we kennen tot op heden alleen de catalogus van Karol Zacher en daar is niet vergelijkbaars in te vinden. Het was jammer dat de heer Reichert geen aanvullende gegevens kon verstrekken, wat echter niet ongewoon is voor grote verzamelaars met veel geld, die puur op 'mooi' verzamelen.

Afb. 1

Afb. 2

Afb. 3

Toen ik echter enkele weken geleden weer eens mijn catalogi doorbladerde, zag ik tot mijn verbazing in de catalogus van Julius Wingender (*afb. 4*) een van de pijpen (*afb. 3*) afgebeeld. De herkomst is dus vermoedelijk Duits. Helaas was het bij Duitse pijpenmakers rond de eeuwwisseling geen gewoonte de producten te merken. Datzelfde geldt voor de hier afgebeelde pijpen uit de collectie van de heer Reichert: geen van de drie is gemerkt.

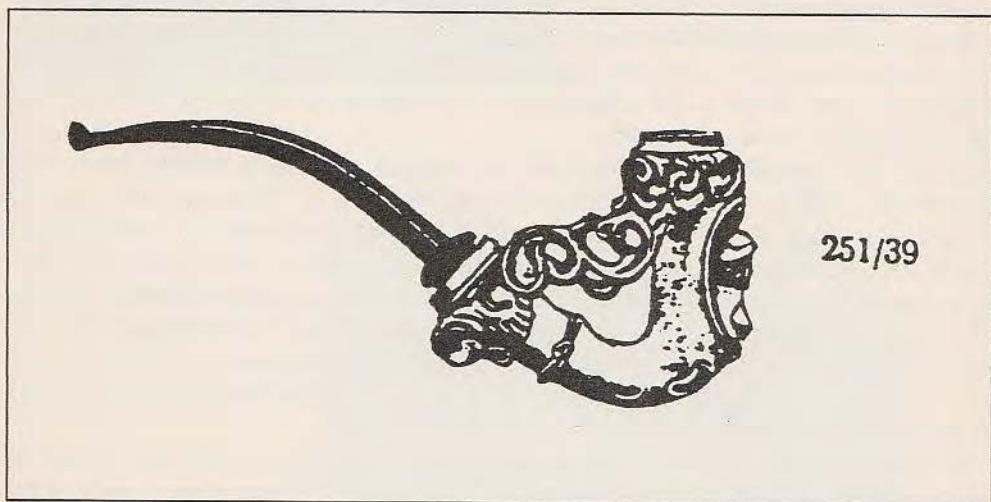
Dit leidt ons tot verschillende opties:

- De eerste mogelijkheid is, dat de firma Julius Wingender uit Höhr, een van de grootste Duitse pijpenfabrikanten, van een vermoedelijk Oost-Europese fabriek de mallen heeft overgekocht om deze pijpen zelf tegen kostprijs te produceren.

- Waarschijnlijker is, dat de firma de pijpen direct uit het buitenland betrok en onder eigen naam verkocht.

- Een eventuele derde optie is, dat Wingender de mal heeft nagemaakt zoals vooral in België en Frankrijk is gebeurd met bijvoorbeeld de Jacobpijp, waar iedere zichzelf respecterende fabriek deze pijp in zijn assortiment had.

Hierbij moet echter wel opgemerkt worden, dat dit zeer onwaarschijnlijk is gezien de hoge kwaliteit en de onbekendheid van deze pijpen. Het is dus ook gezien bovenstaande ervaringen zeker een must om regelmatig de catalogi eens door te bladeren.

Afb. 4

uit de catalogus van Julius Wingender

Pijpen uit de collectie H. Reichert

Foto's: R. J. de Haan